

Projekt

z dnia 17 stycznia 2022 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR XLIV/ /2022
RADY MIEJSKIEJ W RZGOWIE**

z dnia 26 stycznia 2022 r.

w sprawie przyjęcia "Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Rzgów na lata 2022-2024"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz.1372, zm. poz. 1834) art. 176 pkt 1 i art. 179 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz.821, zm. z 2021 r. poz. 159, zm. poz. 1006, zm. z 2022 r. poz.1981, zm. poz. 2270, zm. poz. 2328) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Rzgów na lata 2022 – 2024” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Rzgowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE RZGÓW NA LATA 2022-2024

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego jak również naturalnym środowiskiem rozwoju człowieka. W rodzinie realizowane są określone zasady, które pozwalają budować prawidłowe relacje społeczne. Rodzina funkcjonująca prawidłowo daje jej członkom poczucie bezpieczeństwa, wzmacnia ich rozwój osobisty, a jako pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze bezpośrednio oddziałuje na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, poglądy. Rodzina ma kluczowe znaczenie dla życia i prawidłowego rozwoju dziecka. W przypadku wystąpienia jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny państwo ma obowiązek zapewnić dziecku specjalną ochronę i pomoc w przewyciężaniu zaistniałej sytuacji.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Rzgów na lata 2022 - 2024 jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w latach 2019 – 2021.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu ról opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełnienia tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Planowane działania będą miały charakter: profilaktyczny, interwencyjny i reintegracyjny. Interdyscyplinarną pomoc rodzinom przeżywającym kryzys powinny świadczyć lokalne służby społeczne oraz inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny, z zachowaniem zasady wzajemnej współpracy oraz poszanowania godności wszystkich uczestników działań. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji itp.

Niniejszy Program wskazuje działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze jak również działania profilaktyczne i prorodzinne, których celem jest zapobieganie marginalizacji oraz społecznemu wykluczeniu.

Zgodnie z art. 176 ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:

- a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

II. PODSTAWA PRAWNA

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.)

2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.)

3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz.1249)

4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.)

5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomani (Dz.U. z 2020 poz.2050 z późn.zm.)

6. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.)

7. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329 z późn.zm.)

8. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z dnia 2019 r. poz. 2407 z późn.zm.)

9. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 111 z późn.zm.)

10. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2021 poz. 877 z późn.zm.)

III. ANALIZA SWOT

W celu ustalenia kierunków działania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 dokonano analizy SWOT Programu, który wdrażany i realizowany był w latach 2019-2021 przez Gminę Rzgów.

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

Tabela nr 1

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> •wyszkolona i doświadczona kadra pracownicza, •dobra znajomość zasobów środowiska lokalnego 	<ul style="list-style-type: none"> •brak specjalistycznego poradnictwa i terapii rodzinnej, które zaspokoiłby rosnące

przez pracowników MOPS,

- profesjonalna współpraca pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny,
- realizacja programów osłonowych i profilaktycznych realizowanych przez placówki oświatowe,
- udział w programach rządowych i PFRON-u:
  - „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2022,
  - „Opieka wytechnieniowa” - edycja 2021,
  - Moduł IV programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” w 2021 roku,
- zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny,
- wsparcie rodzin przez asystenta rodziny
- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- rozwinięta baza rekreacyjno – sportowa, służąca rodzinie (GOSTiR, GOK, boisko Orlik, zielone siłownie, skytepark, place zabaw),
- różnorodna i bogata, bezpłatna oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (GOSTiR, GOK)
- dowóz dzieci niepełnosprawnych do szkół,
- zwrot kosztów za przewóz dzieci niepełnosprawnych do szkół,
- pomoc materialna dla uczniów,
- działalność punktu konsultacyjnego
- działalność Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,
- bezpłatna pomoc prawna na terenie gminy Rzgów,
- baza lokali komunalnych, socjalnych i interwencyjnych stworzona przez Gminę Rzgów

potrzeby w zakresie fachowego poradnictwa rodzinnego, terapii rodzinnej, mediacyjnej,

- brak grup samopomocowych w gminie dla osób dotkniętych problemem przemocy,
- brak placówek wsparcia dziennego w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. świetlice środowiskowe, kluby i ogniska wychowawcze,
- brak zaplecza lokalowego do realizacji form wsparcia dziennego,
- brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia, oraz preferowanie wyuczonej bezradności i roszczeniowości u części rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej, niechęć do wykorzystywania własnych zasobów,
- brak rodzin wspierających,
- zbyt mała liczba dzieci wracających do rodzin biologicznych,
- brak organizacji samorządowych działających na rzecz osób uzależnionych, rodzin w kryzysie, osób niepełnosprawnych.

SZANSE

ZAGROŻENIA

- możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowych,
- kontynuacja działań realizowanych w ramach programów na rzecz rodziny,
- rosnąca świadomość społeczna w zakresie: znaczenia rodziny w życiu człowieka, dotycząca wiedzy na temat prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych, a także wiedzy i umiejętności korzystania przez rodzinę z różnych form wsparcia,
- utworzenie kolejnego stanowiska pracy asystenta rodziny,
- zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia,
- wzmocnienie/utrzymanie współpracy pomiędzy

- złożoność problemów rodzin (przemoc, alkoholizm, narkomania),
- niespójne przepisy prawa,
- zatrącenie rodzinnych wartości,
- degradacja relacji rodzinnych (rozwoły, separacja, wyjazdy za granicę= migracje)
- zagrożające i aspołeczne formy spędzania wolnego czasu,
- demoralizacja dzieci i młodzieży,
- stereotypowe myślenie rodzin, które nie chcą zmian, ingerencji insytucji w życie rodziny,
- wzrost kosztów utrzymania rodziny, wypalenie zawodowe pracowników,
- brak możliwości współpracy

instytucjami wspierającymi rodzinę,
 •zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych,
 •zatrudnienie przez MOPS psychologa,
 •rozwój placówek opiekuńczo – wychowawczych, tj. Żłobek, przedszkola,
 •wdrażanie innowacyjnych metod pracy z rodziną;

z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób uzależnionych, rodzin w kryzysie, osób niepełnosprawnych,
 •pomoc finansowa jako jedyna stosowana forma pomocy rodzinie
 •brak miejsc w pieczy zastępczej i chętnych kandydatów do pełnienia roli rodziny zastępczej,
 •przerzwanie odpowiedzialności za wychowanie dzieci na instytucje,
 •przedłużający się stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

IV. DIAGNOZA

Gmina Rzgów jest gminą miejsko-wiejską położoną w centralnej części województwa łódzkiego, w powiecie łódzkim wschodnim. Zajmuje powierzchnię 66,32 km² i jest jedną z sześciu powiatowych jednostek terytorialnych. Gmina Rzgów graniczy od północy z miastem Łódź, od wschodu z gminą Brójce, od południa z gminą Tuszyn, od południowego zachodu z gminą Pabianice, zaś od zachodu z gminą Ksawerów.

W skład gminy wchodzi miasto Rzgów oraz 14 sołectw: Bronisin Dworski, Czyżeminek, Gospodarz, Grodzisko-Konstantyna, Guzew-Babichy, Huta Wiskicka-Tadzin, Kalino, Kalinko, Prawda, Romanów, Rzgów I i Rzgów II, Stara Gadka, Starowa Góra. Pod względem fizycznogeograficznym obszar gminy leży w podprovincji Niziny Środkowopolskiej, w południowej części Niziny Mazowieckiej, w obrębie makroregionu Wzniesień Południowomazowieckich i mezoregionu Wysoczyzny Bełchatowskiej. Charakterystyczna dla lokalnego krajobrazu jest falista równina z ciągiem ostańcowych wzgórz morenowych. Sieć hydrologiczną gminy Rzgów tworzą rzeka Ner oraz rzeki Dobrzyńka i Struga wraz z ich licznymi dopływami.

Poniższe tabele przedstawiają m.in. informacje na temat liczby mieszkańców, liczby młodzieży i dzieci, liczby rodzin korzystających z: pomocy społecznej, objętych wsparciem w ramach programów rządowych oraz PFRON-u, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz pomocy materialnej dla uczniów, Karty Dużej Rodziny, liczby dzieci z terenu Gminy Rzgów umieszczonych w pieczy zastępczej. Tabela służy do analizy danych o rodzinach objętych wsparciem oraz określenia celów pracy z rodziną.

Tabela nr 2

Wyszczególnienie	Lata	
	2019	2020
Liczba mieszkańców Gminy Rzgów	10 348	10 459
Liczba dzieci zamieszkujących Gminę Rzgów w wieku 0 – 18	2150	2178
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	183	191
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego	1402	1416
Liczba dzieci uprawnionych do świadczenia wychowawczego	2156	2237
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	500	421
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	23	18
Liczba dzieci korzystających ze stypendiów szkolnych	38	24

Liczba dzieci korzystających z zasiłków szkolnych	4	1
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	3	4
Liczba osób korzystających z dodatku energetycznego	1	3
Liczba rodzin, którym wydano Karty Dużej Rodziny	125	61
Liczba osób korzystających z posiłków dla dzieci w szkołach	22	12
Liczba osób korzystających z zasiłków celowych	71	67
Liczba osób korzystających z zasiłków okresowych	50	53
Liczba osób korzystających z zasiłków stałych	27	26
Liczba osób zgłoszonych do GKRPA w celu podjęcia leczenia odwykowego	7	7
Liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty"	15	12
Liczba dzieci/młodzieży z terenu Gminy Rzgów przebywających w pieczy zastępczej	11	12
Liczba asystentów rodziny	1	1
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	11	11

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzgowie i Urzędu Miejskiego w Rzgowie

Tabela nr 3

Wyszczególnienie programu	Liczba osób korzystających z programu		
	2019	2020	2021 - do dnia 05.11.2021 r.
„Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2022	75	81	66
„Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” (współfinansowany środkami SFWON)	0	2	0
„Opieka wytchnieniowa” - edycja 2021	0	0	4
Moduł IV programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” w 2021 roku	0	0	200

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzgowie i Urzędu Miejskiego w Rzgowie

Z powyższych danych wynika, że liczba ludności w Gminie Rzgów w latach 2019 - 2020 utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Podobnie liczba rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w latach 2019 - 2020 pozostaje na podobnym poziomie. Zaobserwowano spadek liczby dzieci korzystających z posiłku w szkołach, co można wiązać ze stanem epidemii oraz zdalnym trybem nauczania. Widoczny jest także spadek liczby osób korzystających ze świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego oraz malejąca liczba dzieci korzystających ze stypendium szkolnego. Związane to jest z poprawiającą się sytuacją dochodową rodzin w omawianym okresie i jednoczesnym brakiem zmian kryteriów dochodowych.

Obserwowalny jest też znaczny spadek liczby rodzin, którym wydano Kartę Dużej Rodziny. Przyczyn upatrujemy w zmianie przepisów prawa, które pozwoliły uzyskać Kartę Dużej Rodziny osobom posiadającym dorosłe już dzieci a nie w spadku liczby rodzin wielodzietnych.

Z powyższych zestawień wynika, iż Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych swoimi działaniami objęła, na przestrzeni lat 2019- 2020, podobną liczbę osób w każdym roku. Zmalała natomiast liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskiej Karty".

Widoczny jest wzrost nowych form wsparcia związany z udziałem Gminy Rzgów w programach zewnętrznych z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych, tj., „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych“, Program „Opieka Wytechnieniowa“. Stan epidemii COVID-19 SARS-CoV-2 spowodował również konieczność uruchomienia dodatkowych form pomocy i wsparcia dla osób niepełnosprawnych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin oraz liczbę osób w rodzinach korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w podziale na przyczyny korzystania z pomocy.

Tabela nr 4

Powody trudnej sytuacji życiowej	2019		2020	
	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	60	101	62	101
Bezdomność	0	0	0	0
Potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności	6	39	5	31
Bezrobocie	35	72	37	37
Niepełnosprawność	48	76	50	73
Długotrwała lub ciężka choroba	72	125	60	102
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym rodziny:				
-niepełne	5	14	9	28
-wielodzietne	4	24	4	21
Przemoc w rodzinie	5	21	2	4
Alkoholizm	28	41	22	29
Narkomania	1	4	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	6	4	8
Zdarzenia losowe	1	1	0	0
Sytuacja kryzysowa	2	4	2	4

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzgowie

Długotrwała choroba, ubóstwo i niepełnosprawność to najczęstsze przyczyny udzielania pomocy społecznej. Ponadto w rodzinach korzystających ze wsparcia często występowały inne problemy: bezrobocie, alkoholizm oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W wielu rodzinach występowało zjawisko wielopropblemowości, które spowodowało, że rodziny nie były w stanie samodzielnie pokonać trudności życiowych i wymagały w tym zakresie wsparcia instytucjonalnego.

Poniższe zestawienie przedstawia typy rodzin objętych pomocą społeczną ze względu na liczbę dzieci w rodzinie w latach 2019 – 2020 .

Tabela nr 5

Rodziny z dziećmi	Rok	
	2019	2020
Ogółem	183	191
O liczbie dzieci:		

1	110	111
2	30	35
3	24	28
4	13	8
5	3	6
6 i więcej	3	3

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzgowie

Na przestrzeni lat 2019 – 2020 obserwuje się niewielki wzrost liczby rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną. Ze wszystkich rodzin korzystających ze wsparcia działu pomocy środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzgowie najwięcej było rodzin, w których było jedno lub dwoje dzieci.

W wyniku dysfunkcji, które dotyczą rodziny objęte wsparciem dochodzi do sytuacji kryzysowych, kiedy należy zabezpieczyć dobro małoletnich dzieci poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej. Liczbę dzieci przebywających w systemie pieczy zastępczej, z terenu gm. Rzgów, przedstawiają poniższe dane pozyskane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łodzi.

Tabela nr 6

Piecza zastępcza rodzinna	Liczba podmiotów		Liczba dzieci przebywających	
	Rok		Rok	
	2019	2020	2019	2020
Rodziny zastępcze spokrewnione	7	6	9	8
Rodziny zastępcze niezawodowe	1	3	1	3
Rodziny zastępcze zawodowe	0	0	0	0
Rodziny zastępcze zawodowe, pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0	0
Rdd - rodzinna piecza zastępcza	2	2	18	15
Ogółem:	10	11	29	26

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łodzi

Z powyższej tabeli wynika, iż na przestrzeni lat 2019 – 2020 liczba podmiotów – pieczy zastępczej niezawodowej wzrosła, zaś liczba rodzin zastępczych spokrewnionych utrzymuje się na podobnym poziomie. W dalszym ciągu brak jest na terenie Gminy Rzgów rodzin zastępczych zawodowych. Liczba dzieci z terenu Gminy Rzgów umieszczonych w pieczy zastępczej, za które Gmina Rzgów ponosi odpłatność to w roku 2019 – 11 dzieci, w roku 2020 – 12 dzieci.

Zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinom, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej i napotykają trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych zostaje przydzielony asystent rodziny. Współpraca z asystentem odbywa się za zgodą rodziny i przy aktywnym jej udziale lub zgodnie z postanowieniem sądu. Na przestrzeni lat 2019 – 2020 asystent rodziny współpracował z rodzinami, które przejawiały problemy z prawidłowym wypełnianiem funkcji opiekuńczo – wychowawcze. Działania asystenta rodziny w celu poprawy funkcjonowania rodziny zmierzały do podniesienia poziomu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Sytuacja życiowa tych rodzin była często bardzo skomplikowana i złożona. Dodatkowo w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny występowały problemy takie, jak: bezrobocie, niepełnosprawność, problem uzależnienia od alkoholu, ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba oraz przemoc.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej asystent rodziny może prowadzić również pracę z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w celu umożliwienia dziecku powrotu do rodziców biologicznych. Na przestrzeni lat 2019 – 2020 asystent rodziny pracował z trzema rodzinami biologicznymi, których pięcioro dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. Dwoje dzieci powróciło do rodzin biologicznych.

Tabela nr 7

		Liczba rodzin objętych wsparciem	Liczba dzieci w rodzinach
Rok	2019	11	20
	2020	11	22

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzgowie

W latach 2019 – 2020 liczba rodzin objętych wsparciem asystenta nie uległa zmianie. Istotny jest fakt, iż część rodzin zakończyła współpracę z asystentem rodziny z uwagi na poprawę wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pełnienia ról społecznych i rodzicielskich oraz poprawę funkcjonowania w środowisku. Jednakże na ich miejsce pojawiły się inne rodziny, które wymagały wsparcia asystenta.

V. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

W strukturach lokalnych działają instytucje realizujące zadania z zakresu wspierania rodziny oraz podmioty pełniące funkcje pomocnicze, uzupełniające. Należą do nich :

1. Urząd Miejski w Rzgowie (UM),
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzgowie (MOPS),
3. Zespół Interdyscyplinarny w Rzgowie (ZI),
4. Placówki oświatowe:
  - a) Żłobek gminy w Guzewie,
  - b) Przedszkole Publiczne w Rzgowie,
  - c) Punkt przedszkolny Kornelki i Punkt przedszkolny Kornelki II w Guzewie,
  - d) Szkoła Podstawowa im. Jana Długosza w Rzgowie,
  - e) Szkoła Podstawowa im. Św.Królowej Jadwigi w Kalinie,
  - f) Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Guzewie,
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzgowie (GKRPA),
6. Gminny Ośrodek Kultury w Rzgowie (GOK),
7. Gminny Ośrodek Sportu, Turystyki i Rekreacji (GOSTiR),
8. Gminna Przychodnia Zdrowia w Rzgowie (GPZ),
9. Policja,
10. Punkt konsultacyjny w Rzgowie
11. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Rzgów, w tym w szczególności Parafialny Zespół Caritas przy parafii p.w. Św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Rzgowie oraz kluby sportowe.
12. Placówki oświatowe niepubliczne:
  - a) Niepubliczne Przedszkole, Żłobek i Klub dziecięcy „Akademia Uśmiechu”, Rzgów,

- b) Niepubliczne Językowe Przedszkole Integracyjne „Kraina Niedźwiadków”, Rzgów,
 c) Niepubliczne Przedszkole LALIBU / dwujęzyczne polsko-angielskie/, Starowa Góra,
 d) Niepubliczne Przedszkole Kulturowo - Rekreacyjne Świat Odkrywców, Stara Gadka.

Ponadto, poza gminą, wsparciem dla rodzin służy:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Powiatu Łódzkiego Wschodniego,
2. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Koluszkach - filia w Rzgowie,
3. Sądy – kuratorzy sądowi.

Działalność wspierającą rodzinę poszczególnych instytucji obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 8

Lp.	Instytucja	Działalność wspierająca rodzinę
1	Urząd Miejski w Rzgowie	Organizowanie przewozów dzieci niepełnosprawnych; wyprawka szkolna; udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych promujących rodzinę.
2	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzgowie	Praca socjalna, pomoc finansowa, rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, stypendia szkolne, dodatki mieszkaniowe, SR, 500+, "za życiem", aktywizacja społeczna i zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej, objęcie rodzin pomocą asystenta rodziny.
3	Zespół Interdyscyplinarny w Rzgowie	Wsparcie i pomoc dla rodzin i osób w przezwyciężeniu problemu przemocy.
4	Placówki oświatowe	Działalność edukacyjno – wychowawcza, organizowanie zajęć pozaszkolnych, wyrównujących szanse edukacyjne, socjoterapeutycznych, organizowanie dzieciom czasu wolnego - koła zainteresowań, świetlice szkolne, rajdy rodzinne; realizacja programów z zakresu profilaktyki uzależnień, przemocy, odpowiedzialności karnej nieletnich; włączanie się w ogólnokrajowe kampanie promujące rodzinę; szkolenia, warsztaty, pogadanki dla rodziców i uczniów w zakresie uzależnień, trudności opiekuńczo - wychowawczych; pomoc psychologiczno - pedagogiczna dla rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.
5	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzgowie	Profilaktyka uzależnień, przeciwdziałanie demoralizacji dzieci i młodzieży, problemy związane z nadużywaniem alkoholu; organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego, organizowanie obozów terapeutycznych dla rodzin z dysfunkcjami; organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem (gra na gitarze, nauka tańca); udział w ogólnopolskich kampaniach promujących rodzinę.
6	Gminny Ośrodek Kultury i Gminny Ośrodek Sportu, Turystyki i Rekreacji	Krzewienie kultury, pozytywnych form organizacji czasu wolnego wśród dzieci i młodzieży; działalność profilaktyczna w zakresie zdrowia, uzależnień; udostępnienie bazy lokalowej; udział w organizowaniu pogadanek, warsztatów, wycieczek, wyjazdów; wspieranie aktywności lokalnej.
7	Gminna Przychodnia Zdrowia w Rzgowie	Działania w zakresie profilaktyki zdrowia, szczepienia dzieci, opieka zdrowotna rodzin. Profilaktyka w zakresie COVID-19
8	Policja	Działania interwencyjne, profilaktyczne spotkania z dziećmi i młodzieżą; działania wspomagające MOPS oraz inne instytucje pracujące z rodziną.
9	Punkt konsultacyjny w Rzgowie	Poradnictwo specjalistyczne, wsparcie psychologiczno – terapeutyczne dla osób doznających przemocy, zagrożonych

		wykluczeniem społecznym; profilaktyka uzależnień – cykle spotkań z młodzieżą i osobami dorosłymi, działalność promująca zdrowy tryb życia.
10	Organizacje pozarządowe	Zgodnie ze statutową działalnością nakierowaną na rodzinę z dziećmi lub dzieci.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami Programu Wspierania Rodziny na lata 2022- 2024 będą:

- rodziny zamieszkałe na terenie gminy Rzgów wychowujące dzieci i przeżywające różnego rodzaju trudności, których same nie mogą pokonać,
- rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej i wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i powrotu do domu rodzinnego,

W szczególności Program jest skierowany do:

- rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i niezaradnych życiowo,
- rodzin żyjących w niedostatku materialnym, w tym bezrobotnych,
- rodzin dotkniętych uzależnieniem i przemocą,
- rodzin z dziećmi zagrożonymi niedostosowaniem społecznym,
- rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

VII. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel główny: Rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych na terenie gminy Rzgów.

Cel główny jest realizowany poprzez cele szczegółowe:

- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny i dziecka.
- Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
- Kształtowanie i wzmacnianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach przeżywających trudności w wypełnieniu swoich funkcji.
- Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.
- Wspieranie kobiet w ciąży ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz rodzin w szczególności rodzin z dziećmi u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.
- Systematyczne podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom.

Cel główny: Rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych na terenie gminy Rzgów.

Zadania	Wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji	Źródła finansowania
1. Cel szczegółowy: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny i dziecka.				

Monitoring sytuacji rodzin z dziećmi	- liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	MOPS	2022-2024	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Objęcie pomocą finansową i rzeczową rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (bezpieczeństwo socjalne)	- liczba dzieci korzystających z posiłku - liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy żywnościowej (Bank Żywności) - liczba rodzin z dziećmi korzystających z zasiłków celowych na zakóp żywności - liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń rodzinnych - liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń Funduszu Alimentacyjnego - liczba rodzin z dziećmi objętych świadczeniem wychowawczym 500+ - liczba rodzin z dziećmi korzystających z dodatku mieszkaniowego - liczba rodzin z dziećmi korzystających z dodatku energetycznego	MOPS	2022-2024	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
2. Cel szczegółowy: Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.				
Udzielenie pomocy w formie: stypendiów, zasiłków szkolnych, wyprawki szkolne.	- liczba rodzin/ dzieci korzystających ze stypendiów socjalnych, zasiłków szkolnych - liczba rodzin/dzieci korzystających z wyprawek szkolnych	MOPS UM	2022-2024	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.	- liczba programów - rodzaje programów	GKRPA GOK GOSTiR placówki oświatowe	2022-2024	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Wsparcie dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych poprzez poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne	- ilość pedagogów szkolnych - liczba konsultacji - liczba dzieci korzystających z poradnictwa	Placówki oświatowe	2022-2024	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
3. Cel szczegółowy: Kształtowanie i wzmacnianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji.				
Praca środowiskowa promująca właściwe wzorce rodziny	- liczba asystentów rodziny - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba pracowników socjalnych - liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną	MOPS	2022-2024	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne

Wspieranie rodzin biologicznych, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej ogółem - liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w roku sprawozdawczym - liczba rodzin biologicznych, z którymi współpracuje asystent rodziny - liczba rodzin biologicznych, z którymi współpracuje pracownik socjalny - liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych 	MOPS PCPR Łódź - Wschód	2022-2024	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Realizowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych dla rodziców	<ul style="list-style-type: none"> - liczba programów - rodzaje programów - zakres tematyczny - ilość zorganizowanych spotkań dla rodziców 	GOK GKRPA GOSTiR Placówki oświatowe Policja	2022-2024	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Współpraca podmiotów pracujących na rzecz rodziny	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podmiotów współpracujących na rzecz rodziny - liczba wniosków asystenta rodziny o udostępnienie informacji dotyczących rodzin - liczba wniosków o wgląd w sytuację rodziny - liczba informacji o rodzicach biologicznych, których dzieci umieszczone są w pieczy zastępczej 	MOPS PCPR Policja Placówki oświatowe GPZ	2022-2024	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne

4. Cel szczegółowy: Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.

Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie do podjęcia leczenia/terapii, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin z dziećmi, którym udzielono pomocy z powodu uzależnienia - liczba wniosków skierowanych do GKRPA 	MOPS	2022-2024	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Realizowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wszczętych procedur "Niebieskiej Karty", w tym w rodzinach z dziećmi - liczba posiedzeń grup roboczych - liczba spraw skierowanych do Prokuratury - podmioty, które wszczęły procedurę "Niebieskiej Karty" 	MOPS ZI Policja	2022-2024	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Zabezpieczanie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> - wysokość środków finansowych przeznaczonych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej w roku sprawozdawczym 	MOPS	2022-2024	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne

Organizowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, rodzin z dziećmi	- formy spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież - ilość organizowanych form wypoczynku letniego - ilość dzieci biorących udział w zorganizowanych formach wypoczynku letniego	GOK GOSTiR GKRPA Placówki oświatowe	2022-2024	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
5. Cel szczegółowy: Wspieranie kobiet w ciąży, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powiklanej oraz rodzin w szczególności rodzin z dziećmi u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.				
Praca środowiskowa	- liczba rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi objętych wsparciem asystentów rodziny w odniesieniu do ustawy „Za życiem“ - liczba rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi objętych pracą socjalną w odniesieniu do ustawy „Za życiem“	MOPS	2022-2024	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Objęcie wsparciem materialnym rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym	- liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000 zł	MOPS	2022-2024	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
Realizacja programu „Opieka wytchnieniowa”	- liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem w postaci usług opieki wytchnieniowej	MOPS	2022-2024	Środki zewnętrzne
6. Cel szczegółowy: Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom.				
Udział w szkoleniach zawodowych, studiach podyplomowych osób zawodowo pomagającym rodzinom i dzieciom	- liczba osób uczestniczących w szkoleniach - liczba osób uczestniczących w studiach podyplomowych	UM, MOPS placówki oświatowe GKRPA, GOK GOSTiR, GPZ Policja	2022-2024	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne

VIII. OCZEKIWANE EFEKTY

Spodziewanymi rezultatami realizowanego w latach 2022-2024 Programu wspierania rodziny w gminie Rzgów są:

1. Wzrost poziomu bezpieczeństwa socjalnego rodzin i dzieci w gminie Rzgów.
2. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z terenu gminy Rzgów.
3. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej i przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich oraz wzmocnienia więzi rodzicielskich.
4. Powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej i jednocześnie obniżenie kosztów gminy w zakresie utrzymania dzieci w pieczy zastępczej.
5. Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, uzależnieniami.
6. Ograniczenie negatywnych zjawisk tj, przemoc, uzależnienie.

7. Podniesienie świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych.

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 -2024 w Gminie Rzgów są środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne oraz środki pozyskiwane z innych źródeł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzgowie zaplanował na realizację zadań związanych z realizacją programu na 2022 rok kwotę w wysokości 130.163,00 zł.

X. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Realizacja Programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami w celu realizacji założonych działań oraz prowadzenia ewaluacji i monitoringu. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników z realizacji zadań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie tych dotychczas ustalonych.

Podmioty lokalnego systemu wsparcia rodziny będą przekazywać sprawozdania z realizacji własnych zadań, zawartych w niniejszym Programie w formie elektronicznej na adres email: lub formie papierowej na adres Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzgowie, w terminie do 10 lutego każdego roku.

Monitorowanie Programu odbywać się będzie poprzez przedłożenie przez Burmistrza Rzgowa Radzie Miejskiej w terminie do 31 marca każdego roku sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, którego integralną częścią jest sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny. Sprawozdanie sporządza się na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

Koordynatorem realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzgowie.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 poz.821 z późn.zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Realizacja "Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2019-2021" przyjętego uchwałą nr II/4/2018 z 28.11.2018 r. dobiegła końca. Wobec powyższego należy przyjąć do realizacji na kolejne lata następny program, dostosowany do aktualnie obowiązującego prawa i form wsparcia w obszarze pomocy dziecku i rodzinie.

Program stanowi naturalną kontynuację działań podejmowanych w ramach " Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2019-2021". Jest odpowiedzią na potrzeby ujednoczenia zakresu i trybu udzielania wsparcia rodzinom zamieszkującym w gminie Rzgów, przeżywającym trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Zaproponowany Program ma na uwadze dobro rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, które potrzebują ochrony i pomocy ze strony dorosłych. Realizacja celów Programu winna w kilkuletniej perspektywie doprowadzić do stworzenia zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych na terenie gminy Rzgów.